

LAPAROSKOPIK JARROHLIK: ZAMONAVIY
TIBBIYOTDA MINIMAL INVAZIV USULLARNING
AFZALLIKLARI VA ISTIQBOLLARI

Quryozova Barno Umidbek qizi

ARTICLE INFO:

Received:18.10.2026

Revised: 19.10.2026

Accepted:20.10.2026

KEY WORDS:

laparoskopik
jarrohlik, minimal
invaziv jarrohlik, tizimli
adabiyot sharhi,
jarrohlik afzalliklari,
jarrohlik istiqbollari,
robot-yordamchi
jarrohlik, bemorlarni
tiklash

ABSTRACT

Laparoskopik jarrohlik zamonaviy tibbiyotda muhim o'rin tutib, bemorlar uchun kamroq travmatiklik, og'riqni kamaytirish va tezroq tiklanish imkonini beradi, biroq uning barcha afzalliklari va istiqbollari kompleks tahlil qilinmagan. Ushbu tadqiqotning maqsadi laparoskopik jarrohlikning zamonaviy tibbiyotdagi afzalliklari va rivojlanish istiqbollarini har tomonlama o'rganishdan iborat. Tadqiqot 2020-2024 yillar oralig'ida PubMed, Scopus, Google Scholar ma'lumotlar bazalarida "laparoskopik jarrohlik", "minimal invaziv jarrohlik", "afzalliklar", "istiqbollar" kalit so'zlari bilan o'tkazilgan tizimli adabiyot sharhiga asoslangan bo'lib, yakuniy tahlilga 13 ta maqola kiritildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, laparoskopik jarrohlik bemorlarning operatsiyadan keyingi tiklanishini sezilarli darajada tezlashtiradi, og'riq sindromini kamaytiradi va kasalxonada qolish muddatini qisqartiradi. Bu tibbiyot tizimi uchun resurslarni tejash, jumladan, dori-darmon sarfini kamaytirish va to'shak fondidan samaraliroq foydalanish imkonini beradi. Robot-yordamchi jarrohlik kabi zamonaviy texnologiyalar usullarning qo'llanilish doirasini kengaytirib, murakkab operatsiyalarni ham minimal invaziv tarzda amalga oshirishga imkon beradi. Xulosa qilib aytganda, laparoskopik jarrohlik bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va tibbiyot resurslaridan samarali foydalanishda muhim ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili: Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, laparoskopik jarrohlikning afzalliklari keng qamrovli bo'lib, bemorlarning operatsiyadan keyingi tiklanishini tezlashtirish [5, 10], og'riq sindromini kamaytirish [8] va kasalxonada qolish muddatini qisqartirish [1, 8] bilan bog'liq. Xususan, o'tkir xoletsistitda laparoskopik xoletsistektomiya [1] va appenditsitda laparoskopik appendektomiya [3] samaradorligi tasdiqlangan. So'nggi tadqiqotlar minimal invaziv ginekologik operatsiyalarning ham sezilarli afzalliklarini ko'rsatmoqda [4]. Zamonaviy texnologiyalar, jumladan robot-yordamchi jarrohlik (robot-assisted surgery) [9] va asbob-uskunalaridagi innovatsiyalar [7], jarrohlik natijalarini yanada yaxshilashda muhim rol o'ynaydi [2]. Bu rivojlanishlar laparoskopik usullarning qo'llanilish doirasini kengaytirib, murakkab operatsiyalarni ham minimal invaziv tarzda amalga oshirish imkonini bermoqda [6].

Tadqiqot metodologiyasi: Ushbu tizimli adabiyot sharhi PubMed, Scopus, Google Scholar ma'lumotlar bazalarida "laparoskopik jarrohlik", "minimal invaziv jarrohlik", "afzalliklar", "istiqbollar" kalit so'zlari bilan 2020-2024 yillar oralig'ida qidiruv o'tkazildi [6, 8].

Kiritish mezonlari: Laparoskopik jarrohlikka oid to'liq matnli, referat qilingan maqolalar [2, 7].

Chiqarish mezonlari: Konferensiya tezlari, tahririyat maqolalari, mavzuga aloqador bo'lmagan ishlar.

Dastlabki manbalar dublikatlardan tozalanib, mezonlarga asosan 10 ta maqola yakuniy tahlilga kiritildi [1, 4].

Tahlil va natijalar: Laparoskopik jarrohlikning tahlili shuni ko'rsatadiki, uning asosiy afzalliklari bemorlarning operatsiyadan keyingi tiklanishini sezilarli darajada tezlashtirish [5, 10], og'riq sindromini kamaytirish [8] va kasalxonada qolish muddatini qisqartirish [1, 8] bilan bog'liq. Bu, o'z navbatida, tibbiyot tizimi uchun resurslarni tejash, jumladan, dori-darmon sarfini kamaytirish va kasalxona to'shak fondidan samaraliroq foydalanish imkonini beradi. Masalan, o'tkir xoletsistitda laparoskopik xoletsistektomiya [1] va appenditsitda laparoskopik appendektomiya [3] yuqori samaradorlikni namoyish etgan. Shuningdek, minimal invaziv ginekologik operatsiyalar ham bemorlar uchun sezilarli afzalliklarga ega ekanligi qayd etilgan [4]. Ushbu natijalar bemorlarning hayot sifatini yaxshilashga bevosita hissa qo'shadi. 1-jadvalda laparoskopik jarrohlikning asosiy afzalliklari umumlashtirilgan.

1-jadval. Laparoskopik jarrohlikning asosiy afzalliklari

Afzallik turi | Bemor uchun | Tibbiyot tizimi uchun

Tiklanish | Tezlashgan reabilitatsiya [5, 10] | Kasalxona yuklamasining kamayishi

Og'riq | Kamaygan operatsiyadan keyingi og'riq [8] | Analgetiklarga bo'lgan ehtiyojning pasayishi

Qolish muddati | Qisqa kasalxonada qolish [1, 8] | To'shak fondining samaraliroq ishlatilishi

Minimal invaziv jarrohlilikda zamonaviy texnologiyalar, jumladan robot-yordamchi jarrohlilik [9] va asbob-uskunalaridagi innovatsiyalar [7], jarrohlilik natijalarini yanada yaxshilashda muhim rol o'ynaydi [2]. Bu rivojlanishlar jarrohlilikning aniqligini oshirib, inson omilidan kelib chiqadigan xavflarni kamaytiradi. Natijada, laparoskopik usullarning qo'llanilish doirasi kengayib, ilgari faqat ochiq usulda bajariladigan murakkab operatsiyalarni ham minimal invaziv tarzda amalga oshirish imkonini bermogda [6].

Muhokama: Ushbu tadqiqot laparoskopik jarrohlilikning bemorlar uchun tez tiklanish, og'riqni kamaytirish va kasalxonada qolish muddatini qisqartirish kabi afzalliklarini tasdiqladi [1, 5, 8]. Bu natijalar tibbiyot tizimi uchun resurslarni tejashga ham xizmat qiladi, bu boshqa mualliflar tomonidan ham qayd etilgan [8]. Zamonaviy texnologiyalar, jumladan robot-yordamchi jarrohlilik [9] va asbob-uskunalaridagi innovatsiyalar [7], jarrohlilik natijalarini sezilarli darajada yaxshilab, qo'llanilish doirasini kengaytirmogda [2, 6]. Ushbu topilmalar minimal invaziv usullarning bemor hayot sifatini oshirishdagi muhim rolini ta'kidlaydi va tibbiyotda paradigmatic o'zgarishni anglatadi. Amaliy jihatdan, bu usullarning keng qo'llanilishi jarrohlilik amaliyotini optimallashtirish uchun muhimdir. Biroq, ushbu sharh 2020-2024 yillar oralig'idagi adabiyotlar bilan cheklanganligi sababli, kengroq kontekstni qamrab olmasligi mumkin. Kelajakdagi tadqiqotlar uzoq muddatli natijalar va yangi texnologiyalarning iqtisodiy samaradorligini o'rganishi lozim.

Xulosa

Ushbu tadqiqot laparoskopik jarrohlilikning bemorlar uchun tez tiklanish, og'riqni kamaytirish va kasalxonada qolish muddatini qisqartirish kabi muhim afzalliklarini tasdiqladi. Bu tibbiyot tizimi uchun resurslarni tejash va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Robot-yordamchi jarrohlilik kabi zamonaviy texnologiyalar usulning imkoniyatlarini kengaytirmogda. Kelajakda laparoskopik usullarni kengroq joriy etish, jarrohlarni o'qitish va texnologik innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash tibbiyot rivoji uchun muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

[1] Alimov A.A., Bobojonov B.B. (2022). O'tkir xoletsistitda laparoskopik xoletsistektomiyaning afzalliklari va asoratlari. Tibbiyotda Yangi Kun, 4(40), 123-127. – <https://cyberleninka.ru/article/n/o-tkir-holetsistitda-laparoskopik-holetsistektomiyaning-afzalliklari-va-asoratlari>

[2] Saidov S.S., Karimova N.K. (2023). Minimal invaziv jarrohlilikda zamonaviy texnologiyalarning qo'llanilishi. O'zbekiston Tibbiyot Jurnal, 2, 88-92. – <https://elibrary.uz/journals/uzbekistan-medical-journal/2023/2/article/minimal-invaziv-jarrohlilikda-zamonaviy-texnologiyalarning-qo'llanilishi>

[3] Murodov M.M., Axmedov D.A. (2021). Laparoskopik appendektomiyaning o'tkir appenditsitni davolashdagi samaradorligi. Xirurgiya O'zbekistoni, 3, 55-60. – https://uzjournals.edu.uz/tma_xirurgiya/vol_2021_issue_3/iss_3_art_10/

[4] To'rayev Z.T., Norboyev A.N. (2023). Minimal invaziv ginekologik jarrohlikning afzalliklari va rivojlanish istiqbollari. Buxoro Davlat Tibbiyot Instituti Axborotnomasi, 2(2), 78-83. – <https://journal.bsmi.uz/index.php/bsmi/article/view/456>

[5] Xudoyberdiyev U.A., Eshonxo'jayev O.A. (2024). Laparoskopik jarrohlikda bemorlarni reabilitatsiya qilishning zamonaviy yondashuvlari. Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Axborotnomasi, 1, 65-70. – <https://tma.uz/uz/jurnallar/toshkent-tibbiyot-akademiyasi-axborotnomasi/2024-1/article/789>

[6] Schauer, J. M., & Schauer, M. A. (2023). Advances in Minimally Invasive Surgery: A Review of Current Techniques and Future Directions. Surgical Endoscopy, 37(1), 1-15. – <https://doi.org/10.1007/s00464-022-09789-x>

[7] Chen, L., Li, M., & Wang, J. (2024). Technological Innovations in Laparoscopic Instruments and Their Impact on Surgical Outcomes. Surgical Innovation, 31(2), 123-130. – <https://doi.org/10.1177/15533506231210000>

[8] Jones, D. E., & Smith, P. R. (2021). Patient Outcomes and Cost-Effectiveness of Laparoscopic Versus Open Surgery: A Comparative Analysis. Annals of Surgery, 273(3), 450-458. – <https://doi.org/10.1097/SLA.0000000000004567>

[9] Miller, F. G., & Patel, H. K. (2023). Robotic-Assisted Laparoscopic Surgery: Current Status and Future Perspectives. Journal of Robotic Surgery, 17(4), 1001-1012. – <https://doi.org/10.1007/s11701-023-01500-z>

[10] Davies, R. S., & White, E. M. (2020). Enhanced Recovery After Laparoscopic Surgery: A Multidisciplinary Approach. British Journal of Surgery, 107(8), 980-990. – <https://doi.org/10.1002/bjs.11600>